

A l'octubre del 2012 la doctora Rosa Almirall Oliver¹ va impulsar la creació de Trànsit, un projecte centrat en la promoció de la salut de les persones trans* que en aquests anys ha atès 3.033 persones a Barcelona. Inicialment va ser un servei ofert per personal sanitari voluntari del Servei Català de la Salut tot i que lentament se li han anat donant més recursos. Davant de l'allau de consultes de persones trans* de tot Catalunya, s'està intentant implementar, amb més o menys fortuna, Trànsit a tot el territori.

TRÀNSIT SURT DE LA GRAN CIUTAT

EL SERVEI PER A LES PERSONES TRANS* S'ESTÉN PEL TERRITORI

per Clara Palau i Canals

Què representa el model Trànsit per al col·lectiu trans*? Segons el Model d'atenció a la salut de les persones trans, l'objectiu és «reordenar l'atenció a la salut de les persones trans basant-se en un model d'atenció despatologitzador, en què el paper del sistema de salut ha de ser l'acompanyament a la persona trans, i si escau al seu entorn, en el procés de transició cap a la identitat sentida».

La necessitat de ser al territori

D'aquest text destaquen dues paraules: *despatologitzador* i *acompanyament*, ja que el que es pretén és aproximar el fet trans* a una perspectiva sociocultural en salut, treballar per eliminar la transfòbia interioritzada —que pot bloquejar el propi reconeixement com a trans*— i fer un acompanyament al ritme de l'empoderament de cada persona.

Un cop posat en marxa el servei a Barcelona, davant del seu èxit, es va veure la necessitat d'abastar tot el territori català, cosa que va portar Rosa Almirall Oliver a

buscar persones que volguessin participar en el projecte. Inicialment, aquesta participació s'havia de fer des del voluntariat, ja que no es comptava amb suport pressupostari, i, tot i que s'hi van implicar algunes persones, van sorgir moltes dificultats per consolidar el projecte. Fent una ullada a la realitat del model Trànsit al territori, en el dia d'avui s'observa que hi ha hagut intents, uns de més reeixits que d'altres, a Lleida, Manresa, Reus i Terrassa.

Transitar a Reus i Lleida

A Reus, la ginecòloga del CAP Sant Pere, després d'assistir a la formació de Trànsit Barcelona, va començar a atendre i ha format equip amb una psicosexòloga. Actualment hi ha una segona ginecòloga en formació juntament amb dues llevadores, que, si tot va bé, s'uniran a l'equip. En tot moment han comptat amb el suport d'H2O, el col·lectiu LGTBI de Reus, i des del seu inici, fa poc més d'un any i mig, han atès unes 65 persones. La seva àrea d'atenció compren les regions sanitàries del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

El cas de Lleida és singular, ja que, tot i haver fet les seves primeres passes sense psicòloga ni treballadora social, avui Trànsit, que des del principi ha tingut el suport de Colors de Ponent, l'associació LGTBI de Lleida, ja ha aconseguit completar tot l'equip. Des de la seva obertura al CAP Rambla Ferran al setembre del 2019 fins a finals d'any va atendre 27 persones, 13 d'elles menors d'edat, i enguany algunes escoles ja han sol·licitat que s'atengui més joves. Les regions sanitàries de Ponent i l'Alt Pirineu i Aran constitueixen la seva àrea d'atenció.

Les dificultats de treballar amb agents privats

A Manresa, un equip format a Trànsit Barcelona va començar a atendre, però es va veure frenat en no trobar el suport necessari del gestor privat Althaia, que controla tots els CAP de la ciutat. Sobre el paper, aquesta unitat estaria ubicada al CAP Bages, on ja funciona el servei d'atenció a la salut sexual i reproductiva (ASSIR), però de moment s'argumenta una suposada manca de pressupost. Des

del col·lectiu LGTBI Aldarull s'està pressionant per tirar endavant el projecte, però ni això ni el fet de tenir un SAI molt potent no ha estat suficient per desencallar-lo i totes les persones trans* del Bages s'han de dirigir a Barcelona.

Pel que fa a Terrassa, dues doctores que tenen el suport del col·lectiu LGTBI Terrassa s'han mostrat interessades a donar el servei, però Mútua de Terrassa, de la qual depenen com a professionals, vol oferir el servei només a les persones assignades al seu CAP, en aquest cas el CAP Rambla. En canvi, Salut vol que l'atenció a les persones trans* abasti una àrea geogràfica extensa. Part del conflicte rau en el fet que tots els CAP locals depenen de proveïdors privats, excepte un, que depèn de l'Institut Català de la Salut (ICS), i la diferència de criteri ha fet que el projecte no acabi de tirar endavant i estigui penjant d'un fil. El col·lectiu trans* local ha mostrat la seva plena confiança en aquestes professionals, que segueixen atenent sense poder fer-ho a ple rendiment, però posa en dubte la voluntat

de Mútua de Terrassa en la implantació del model Trànsit.

Curiosament, les seus de Manresa i Terrassa, on els CAP estan adjudicats a gestors privats, estan pendents de data, una demora que està creant malestar als col·lectius trans* d'ambdues ciutats. No deixa de ser simptomàtic que els tres equips de Trànsit que hi ha operatius avui a Catalunya formin part de la xarxa de CAP de l'ICS i els dos encallats estiguin gestionats per entitats privades, que a més tenen una forta ascendència catòlica.

És interessant afegir que recentment es va celebrar al Palau Macaya de Barcelo-

na una jornada de formació per a professionals per a l'atenció a les persones trans a Catalunya, amb la participació de Trànsit i de la Plataforma Transforma la Salut, on es va palpar molt interès dels professionals de la salut, amb la qual cosa potser properament es posaran en marxa altres seus de Trànsit al territori, com pot ser a la regió de Girona. ■

1. La doctora Rosa Almirall Oliver és cap de l'Àrea d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva Esquerra - CAP Manso de Barcelona ciutat, de l'Institut Català de la Salut.

On adreçar-se?

Barcelona: transit.bcn.ics@gencat.cat

Lleida: transit.lleida.ics@gencat.cat

Reus: transitcampdetarragona.tgn.ics@gencat.cat

Model d'atenció a les persones trans* en l'àmbit del CatSalut

<https://catsalut.gencat.cat/ca/serveis-sanitaris/altres-serveis/model-atencio-salut-persones-trans>